

Bibliografia

- ABBATE, J. (1999). *Inventing the internet*. Cambridge (MA): The MIT Press.
- AINSCOW, M.; HOPKINS, D.; SOUTWORTH, G.; WEST, M. (2001). *Hacia escuelas eficaces para todos*. Madrid: Narcea.
- AGRESTI, A. (2002). *Categorical data analysis*. Hoboken (NJ): John Wiley & Sons, 2a. ed.
- ALSINET, J.; RIBA, C.; RIBERA, M.; SUBIRATS, J. (2003). *Més enllà de l'escola. Transformacions socials i noves dinàmiques educatives i professionals*. Barcelona: Editorial Mediterrània.
- ANTÚNEZ, S. (1999). "El trabajo en equipo de los profesores y profesoras: factor de calidad, necesidad y problema. El papel de los directivos escolares". *Educar*. Núm. 24, pàg. 89-110.
- AVIRAM, R.; TAMI, D. (2004). *Paradigms of ICT & Education. Are you a Technocrat? A Reformist? Or a Holist?* [Data de consulta: 25/05/2006]
<<http://www.elearningeuropa.info/>>
- BAWDEN, D. (2001). "Information and digital literacies: A review of concepts". *Journal of Documentation*. Núm. 57(2), pàg. 218-259.
- BEBELL, D.; RUSSELL, M.; O'DWYER, L. (2004). "Measuring Teachers' Technology Uses: Why Multiple-Measures Are More Revealing". *Journal of Research on Technology in Education*. Vol. 37, núm. 1.
- BECKER, H. J. (1994). "How Exemplary Computer-Using Teachers Differ From Other Teachers: Implications for Realizing the Potential of Computers in Schools". *Journal of Research on Computing in Education*. Vol. 26(3), pàg. 291-321.
- BECKER, H. J. (2000). *Findings from the teaching, learning, and computing survey: Is Larry Cuban right?* [Informe en línia]. Center for Research on Information Technology and Organizations. (TLC 12 Special Reports). Irvine: University of California Irvine. Data de consulta: 1 de març de 2006].
<<http://www.crito.uci.edu/tlc/findings/ccsso.pdf>>
- BECKER, H. J.; RAVITZ, J. (1999). "The Influence of Computer and Internet Use on Teachers' Pedagogical Practices and Perceptions". *Journal of Research on Technology in Education*. Vol. 31, núm. 4, pàg. 356-384.
- BECKER, H. J.; RIEL, M. (1999). *Teacher Professionalism and the Emergence of Constructivist-Compatible Pedagogies*. Versió revisada de la comunicació presentada a la reunió de la American Educational Research Association de 1999, celebrada a Montreal. Irvine: University of California Irvine.
- BELTRÁN, F. (2000). "John Dewey: una democràcia vital". A: "Pedagogías del siglo XX". *Cuadernos de pedagogía*. Barcelona: Cisspraxis. Pàg. 47-57.
- BENTLEY, T. (1998). *Life beyond the Classroom*. Londres: Routledge.

- BINGHAM, N.; HOLLOWAY, S. L.; VALENTINE, G. (2001). "Bodies in the midst of things: relocating children's use of the Internet". *Environment and Planning D: Society and Space*. Núm. 14, pàg. 635-57.
- BOWEN, J. (1992). "La nueva era de la educación. II. El progresismo en los Estados Unidos". A: J. BOWEN (ed.). *Historia de la educación occidental. El occidente moderno: Europa y el Nuevo Mundo. Siglos XVII-XX*. Barcelona: Editorial Herder, 2a. edició, pàg. 512-549.
- BRICKNER, D. (1985). *The effects of first and second order barriers to change on the degree and nature of computer usage of secondary mathematics teachers. A case study*. Tesis doctoral no publicada. West Lafayette (IN): Purdue University.
- BRIGGS, X. DE S. (1998). "Brown kids in white suburbs: housing mobility and the many faces of social capital". *Housing Policy Debate*. Núm. 9(1), pàg. 177-221.
- BRIGGS, X. DE S. (2001). "Ties that bind, bridge and constrain: social capital and segregation in the american metropolis". A: *International Seminar on Segregation and the City* (Juliol 26-28: Cambridge) [comunicació en línia]. Lincoln Institute of Land Policy.
- BUCKINGHAM, D. (1998). "Children of the electronic age? Digital media and the new generational rhetoric". *European Journal of Communication*. Núm. 13(4), pàg. 557-565.
- BURNS, T. C.; UNGERLEIDER, C. S. (2003). "Information and communication technologies in elementary and secondary education: State of the art review". *International Journal of Educational Policy, Research, & Practice*. Núm. 3(4), pàg. 27-54.
- BUSQUETS, F. (2000). "Clic: un proyecto cooperativo de producción e intercambio de software educativo". *Comunicación y Pedagogía*. Núm. 166, pàg. 40-41.
- CABERO, J. (2000). *Nuevas tecnologías aplicadas a la educación*. Madrid: Síntesis.
- CAHILL, S. E. (1992). "The Sociology of Childhood at and in an uncertain age". *Contemporary Sociology*. Núm. 21(5), pàg. 669-672.
- CAMPBELL, J. (1995). "Building a better society". A: J. CAMPBELL (ed.). *Understanding John Dewey. Nature and cooperative intelligence*. Chicago: Open Court. Pàg. 143-223.
- CARNOY, M. (2002). *Sustaining the new economy. Work, family, and community in the information age*. Nova York: Russell Sage & Harvard University Press.
- CARNOY, M. (2004). "Las TIC en la enseñanza: posibilidades y retos". [Lliçó inaugural en línia]. UOC. [Data de consulta: 1 de març de 2006]
<http://www.uoc.edu/inaugural04/esp/index_content.html>
- CASTELLS, M. (1999). *La era de la información. Economía, Sociedad y Cultura*. Madrid: Alianza Editorial.
- CASTELLS, M. (2000). *The Rise of the Network Society*. Malden (MA): Blackwell Publishers, 2a. edició.

- CASTELLS, M. (2001a). "Informacionalismo y la Sociedad Red". A: P. HIMANEN (ed.). *La ética del hacker y el espíritu de la era de la información*. Barcelona: Destino. Pàg. 169-191.
- CASTELLS, M. (2001b). "Internet y la Sociedad Red". [Lliçó inaugural del programa de doctorat sobre societat de la informació i el coneixement, en línia]. [Data de consulta: 1 de març de 2006].
<www.uoc.edu/web/esp/articles/castells/castellsmain.html>
- CASTELLS, M. (2001c). *La galaxia internet. Reflexiones sobre internet, empresa y sociedad*. Barcelona: Plaza & Janés.
- CASTELLS, M. (2004). "Informationalism, networks and the network society: a theoretical blueprint". A: M. Castells (ed.). *The network society: a cross-cultural perspective*. Northampton (MA): Edward Elgar.
- CASTELLS, M.; TUBELLA, I.; SANCHO, T.; DÍAZ DE ISLA, I.; WELLMAN, B. (2002). "La societat xarxa a Catalunya". A: *Projecte Internet Catalunya (PIC)* [informe de recerca en línia]. Barcelona: UOC. [Data de consulta: setembre de 2002].
<<http://www.uoc.edu/in3/pic>>
- CASTELLS, M.; TUBELLA, I.; SANCHO, T.; DÍAZ DE ISLA, M. I.; WELLMAN, B. (2003). *La societat xarxa a Catalunya*. Barcelona: Mondadori-Rosa dels Vents / Editorial UOC.
- CETRON, M.; GAYLE, M. (1991). *Educational Renaissance, our schools at the turn of the 21st Century*. Nova York: St. Martin's Press.
- CIIMU BARCELONA. *La influència de les tecnologies de la informació i la comunicació en la vida de nois i noies de 12 a 16 anys*. [Data de consulta: setembre de 2003].
<<http://www.ciimu.org/arxius/ticsegur.pdf>>
- COGNITION AND TECHNOLOGY GROUP AT VANDERBILT (1996). "Looking at technology in context: a framework for understanding technology and education". A: D.C. BERLINER; R. CALFEE (ed.). *Handbook of Educational Psychology*. Nova York: Simon & Schuster / MacMillan. Pàg. 807-841.
- COHEN, A. P. (1985). *The symbolic construction of community*. Londres: Routledge.
- COHEN, D. (1987). "Educational technology, policy, and practice". *Educational Evaluation and Policy Analysis*. Núm. 9, pàg. 153-170.
- COLEMAN, J. S. (1988). "Social capital in the creation of human capital". *American Journal of Sociology*. Núm. 94, pàg. S95-S120.
- COLL, C. (1996). "Constructivismo y educación escolar: ni hablamos siempre de lo mismo ni lo hacemos siempre desde la misma perspectiva epistemológica". *Anuario de Psicología*. Núm. 69, pàg. 153-178.

- COLL, C. (2001). "Constructivismo y educación: la concepción constructivista de la enseñanza y el aprendizaje". A: C. COLL; J. PALACIOS; A. MARCHESI (comp.). *Desarrollo psicológico y educación. Vol. 2. Psicología de la educación escolar*. Madrid: Alianza Editorial.
- COLL, C. (2004a). "Psicología de la educación y prácticas educativas mediadas por las tecnologías de la información y de la comunicación: una mirada constructivista". *Sinéctica*, núm. 25, pàg. 1-24.
- COLL, C. (2004b). "Tecnologies de la informació i la comunicació i pràctiques educatives". A: Materials didàctics de l'assignatura Psicologia de l'Educació. Universitat Oberta de Catalunya. Mòdul 4.
- COLL, C.; MARTÍ, E. (2001). La educación escolar ante las nuevas tecnologías de la información y la comunicación. A: C. COLL; J. PALACIOS; A. MARCHESI (comp.). *Desarrollo psicológico y educación. Vol. 2. Psicología de la educación escolar*. Madrid: Alianza Editorial. Pàg. 623-651.
- COLL, C.; ONRUBIA, J. (1996). "La construcción de significados compartidos en el aula: actividad conjunta y dispositivos semióticos en el control y seguimiento mutuo entre profesor y alumnos". A: C. COLL; D. EDWARDS (ed.). *Enseñanza, aprendizaje y discurso en el aula. Aproximaciones al estudio del discurso educacional*. Madrid: Fundación Infancia y Aprendizaje. Pàg. 53-73.
- COLL, C.; SOLÉ, I (2001). "Enseñar y aprender en el contexto del aula". A: C. COLL; J. PALACIOS; A. MARCHESI (comp.). *Desarrollo psicológico y educación. Vol. 2. Psicología de la educación escolar*. Madrid: Alianza Editorial.
- COLLER, X. (1997). *La empresa flexible. Estudio sociológico del impacto de la flexibilidad en el proceso de trabajo*. Madrid: Siglo XXI / Centro de Investigaciones Sociológicas.
- COMISSIÓ EUROPEA. *Acción eEurope 2002. Informe Final*. [Data de consulta: setembre de 2002].
<http://www.csi.map.es/csi/pdf/FINAL_eEurope_2002_en.pdf>
- COMISSIÓ EUROPEA. *eEurope 2002. Evaluación comparativa. Acceso de la juventud europea a la era digital*.
<<http://www.csi.map.es/csi/pg8008.htm>>
- COMISSIÓ EUROPEA (2003). *EURYDICE. Basic indicators on the incorporation of ICT into European Education Systems*. [Data de consulta: juliol de 2003]
<<http://www.eurydice.org>>
- COMISSIÓ EUROPEA. *Gallup Europe (Flash EB 118): Les responsables d'école et la société de l'information*. [Data de consulta : setembre de 2003].
<http://europa.eu.int/comm/public_opinion/flash/fl118_fr.pdf>

- COMISSIÓ EUROPEA (2006). Benchmarking Access and Use of ICT in European Schools 2006. Final Report from Heat Teacher and Classroom Teacher Surveys in 27 European Countries. [Data de consulta: gener de 2007].
<http://europa.eu.int/information_society/eeurope/i2010/docs/studies/final_report_3.pdf>
- COMISSIÓ EUROPEA (2003). *EURYDICE. Basic indicators on the incorporation of ICT into European Education Systems*. [Data de consulta: juliol de 2003]
<<http://www.eurydice.org>>
- COMPAINÉ, B. M. (2001). *The digital divide: facing a crisis or creating a myth?* Cambridge (MA): The MIT Press.
- CONFEDERACIÓN ESPAÑOLA DE CENTROS DE ENSEÑANZA (CECE). *Informe sobre el Estado de la Tecnología Educativa en el 2001*. [Data de consulta: juliol de 2003].
< <http://www.red2001.com/docs/tecnologia/informe2001.pdf> >
- CONLON, T.; SIMPSON, M. (2003). "Silicon Valley versus Silicon Glen: the impact of computers upon teaching and learning: a comparative study". *British Journal of Educational Technology*. Vol. 34, núm. 2, pàg. 137-150.
- CONSELL SUPERIOR D'AVALUACIÓ DEL SISTEMA EDUCATIU. *L'avaluació de l'educació primària 2003*. Informes d'Avaluació 9. Consell Superior d'Avaluació. Generalitat de Catalunya.
<<http://www.gencat.net/educacio/csda/publis/informes.htm>>
- COOK-GUMPERZ, J. (2006). *The social construction of literacy*. Cambridge: Cambridge University Press. 2a. edició.
- COX, M.; PRESTON, C.; COX, K. (1999). "What Factors Support or Prevent Teachers from Using ICT in their Classrooms?" A: British Educational Research Association Annual Conference (2-5 setembre 1999: University of Sussex at Brighton) [comunicació en línia]. Data de consulta: setembre de 2006].
<<http://www.leeds.ac.uk/educol/documents/00001304.htm>>
- COX, M.; WEBB, M.; ABBOTT, C.; BLAKELEY, B.; BEAUCHAMP, T.; RHODES, V. (2003). *ICT and Pedagogy. A review of the research literature*. [Informe en línia]. British Educational Communications and Technology Agency (BECTA) / Department for Education and Skills. (ICT in Schools Research and Evaluation Series; núm. 18). [Data de consulta: 15/06/07]
<http://www.becta.org.uk/page_documents/research/ict_pedagogy_summary.pdf>
- CRAMÉR, H. (1999). *Mathematical methods of statistics*. Princeton: Princeton University Press.
- CUBAN, L. (1986). *Teachers and machines. The classroom use of technology since 1920*. Nova York: Teachers College Press.
- CUBAN, L. (1993a). *How teachers taught: Constancy and change in American classrooms 1880-1990*. Nova York: Teachers College Press. 2a. edició.

- CUBAN, L. (1993b). "Computers Meet Classroom: Classroom Wins". *TCRecord. The Voice of Scholarship in Education*. [Data de consulta: juliol de 2006].
<<http://www.tcrecord.org/PrintContent.asp?ContentID=82>>
- CUBAN, L. (2001). *Oversold and Underused. Computers in the Classroom*. Cambridge (MA): Harvard University Press.
- CUBAN, L.; KIRKPATRICK, H.; PECK, C. (2001). "High Access and Low Use of Technologies in High School Classrooms: Explaining an Apparent Paradox". *American Educational Research Journal*. Vol. 38, núm. 4., pàg. 813-834.
- CULP, K. M.; HONEY, M.; MANDINACH, E. (2005). "A retrospective on Twenty years of Educational Technology Policy". *Journal of Educational Computing Research*. Vol. 32 (3), pàg. 279-307.
- DE CASTELL, S.; LUKE, A. (1986). "Models of literacy in North American schools: Social and historical conditions and consequences". A: S. DE CASTELL; A. LUKE; K. EGAN (ed.). *Literacy, society, and schooling. A reader*. Cambridge: Cambridge University Press. Pàg. 87-109.
- DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. *Estadística de la societat de la informació curs 2002-2003*. Generalitat de Catalunya. [Data de consulta: novembre de 2003].
<http://www.gencat.es/ense/depart/pdf/esta_soc_infor.pdf>
- DELORS, J. (1996). *La educación encierra un tesoro*. Barcelona: UNESCO.
- DEMETRIADIS, S.; BARBAS, A.; MOLOHIDES, A.; PALAIGEORGIOU, G.; PSILLOS, D.; VLAHAVAS, I.; TSOUKALAS, I.; POMBORTSIS, A. (2003). "Cultures in negotiation: teachers' acceptance/resistance attitudes considering the infusion of technology into schools". *Computers & Education archive*. Núm. 41(1), pàg. 19-37.
- DEWEY, J. (1899). *The school and society*. Chicago: University of Chicago Press.
- DEWEY, J. (1900). *The elementary school record*. Chicago: University of Chicago Press.
- DEWEY, J. (1916). *Democracy and education: an introduction to the philosophy of education*. Nova York: Macmillan.
- DEWEY, J. (2001). *The school and society & the child and the curriculum*. Mineola (NY): Dover Publications.
- DEXTER, S. L.; ANDERSON, R. E.; BECKER, H. J. (1999). "Teachers' Views of Computers as Catalysts for Changes in Their Teaching Practice". *Journal of Research on Technology in Education*. Vol. 31, núm. 3, pàg. 221-239.
- DEYOUNG, C. G.; SPENCE, I. (2004). "Profiling information technology users: En route to dynamic personalization". *Computers in Human Behavior*. Vol. 20(1), pàg. 55-66.
- DIMAGGIO, P.; HARGITTAI, E. (2001). *From the 'digital divide' to 'digital inequality': Studying internet use as penetration increases*. Working Paper 15. Princeton: Center for Arts and

Cultural Policy Studies. Princeton University.

<<http://www.princeton.edu/~artspol/workpap15.html>>

DUNN, A. W. (1920). *Community civics and rural life*. Boston: D. C. Heath.

DURSI. *Estadístiques Societat de la Informació Catalunya 2003*. [Data de consulta: octubre de 2003].

<<http://www10.gencat.net/dursi/pdf/si/observatori/Cap06-2002-Universitats.pdf>>

ERTMER, P. A.; ADDISON, P.; LANE, M.; ROSS, E.; WOODS, D. (1999). "Examining Teachers' Beliefs About the Role of Technology in the Elementary Classroom". *Journal of Research on Computing in Education*. Vol 32, núm. 1.

ERTMER, P. A. (1999). "Addressing first- and second-order barriers to change: Strategies for teaching integration. Strategies for technology integration". *Educational Technology Research & Development*. Vol. 47 (4), pàg. 47-61.

ERTMER P. A. (2005). "Teacher Pedagogical Beliefs: The Final Frontier in Our Quest for Technology Integration?" *Educational Technology, Research and Development*. Vol. 53, núm. 4, pàg. 25, 15.

FACER, K.; FURLONG, R. (2001). "Beyond the myth of the 'cyberkid': Young people at the margins of the information revolution". *Journal of Youth Studies*. Vol. 4(4), pàg. 451-469.

FACER, K.; FURLONG, J.; FURLONG, R.; SUTHERLAND, R. (2001). "Constructing the child computer user: From public policy to private practices". *British Journal of Sociology of Education* Vol. 22(1), pàg. 91-108.

FARR, J. (2004). "Social capital. A conceptual history". *Political theory*. Vol. 32(1), pàg. 6-33.

FISCHER, C. (1992). "Technology and modern life". A: C. FISCHER (ed.). *America calling. A social history of the telephone to 1940*. Berkeley (CA): University of California Press. Pàg. 1-32.

FUKUYAMA, F. (2000). *La gran ruptura. Naturaleza humana y reconstrucción del orden social*. Barcelona: Ediciones B.

FULLAN, M.; STIEGELBAUER, S. M. (1991). *The new meaning of educational change*. Nova York: Teachers College Press.

FULLAN, M. (1997). *What's worth fighting for in the principalship?* Nova York: Teachers College Press. 2a. edició.

FULLAN, M. (2002). *Los nuevos significados del cambio en la educación*. Barcelona: Octaedro. 2a. edició revisada.

FUNDACIO JAUME BOFILL; UNIVERSITAT OBERTA DE CATALUNYA. *Projecte Astrolabi*. [Data de consulta: maig de 2003].

<<http://astrolabi.edulab.net/home.html>>

- GAIRÍN, J. (1999). *La organización escolar: contexto y texto de actuación*. Madrid: Editorial La Muralla. 2a. edició.
- GAIRÍN, J. (2005). *La descentralización educativa: ¿una solución o un problema?* Barcelona: Praxis.
- GALLUP EUROPE (2002). *Les responsables d'école et la société de l'information*. (Flash EB 118). [Data de consulta: gener de 2007]
<http://europa.eu.int/comm/public_opinion/flash/fl118_fr.pdf>
- GAZIANO, C. (1983). "The knowledge gap. An analytical review of media effects". *Communication Research*. Vol. 10(4), pàg. 447-486.
- GAZIANO, C. (1997). "Forecast 2000: Widening knowledge gaps". *Journalism & Mass Communication Quarterly*. Vol. 74(2), pàg. 237-264.
- GEE, J. P. (1992). *The social mind: Language, ideology, and social practice*. Nova York: Bergin & Garvey.
- GEE, J. P. (1996). *Social linguistics and literacies: Ideology in discourses*. Nova York: Routledge Falmer. 2a. edició.
- GENERALITAT DE CATALUNYA. *Estadístiques Societat de la Informació Catalunya 2003*. [Data de consulta: febrer de 2005]
<<http://www10.gencat.net/dursi/ca/si/observatori/estadistiques.htm>>
- GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT D'EDUCACIÓ. *Estadística curs 2005-06*. [Data de consulta: febrer de 2007].
<<http://www.gencat.net/educacio/depart/esta0506.htm>>
- GITTEL, R.; VIDAL, A. (1998). *Community organizing. Building social capital as a development strategy*. Thousand Oaks: Sage Publications.
- GLASS, G. V.; PECKHAM, P. D.; SANDERS, J. R. (1972). "Consequences of failure to meet assumptions underlying the fixed effects analysis of variance and covariance". *Review of Educational Research*. Vol. 42, pàg. 237-288.
- GRANOVETTER, M. S. (1973). "The strength of weak ties". *American Journal of Sociology*. Vol. 78, pàg. 1360-1380.
- GRANOVETTER, M. S. (2003). "La fuerza de los lazos débiles. Revisión de la teoría reticular". A: F. REQUENA (ed.). *Análisis de redes sociales. Orígenes, teorías y aplicaciones*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas. Pàg. 196-230.
- HAIR, J. F.; BLACK, W. C.; BABIN, B. J.; ANDERSON, R. E.; TATHAM, R. L. (2006). *Multivariate data analysis*. New Jersey: Pearson-Prentice Hall. 6a. edició.
- HANIFAN, L. J. (1916). "The rural school community center". *Annals of the American Academy of Political and Social Science*. Vol. 67, pàg. 130-138.
- HANIFAN, L. J. (1920). *The community center*. Boston: Silver Burdett.

- HANNAFIN, R. D.; SAVENYE, W. C. (1993). "Technology in the classroom: the teacher's new role and resistance to it". *Educational Technology*, Vol. 33(6), pàg. 26-31.
- HARASIM, L.; HILTZ, S. R.; TUROFF, M.; TELES, L. (2000). *Redes de aprendizaje. Guía para la enseñanza y el aprendizaje en red*. Barcelona: Gedisa.
- HARGITTAI, E. (2005). "Survey measures of web-oriented digital literacy". *Social Science Computer Review*. Vol. 23(3), pàg. 371-379.
- HARGREAVES, A. (1994). *Changing teachers, changing times. Teacher's work and culture in the postmodern age*. Londres: Cassell.
- HARGREAVES, A. (2003). *Enseñar en la sociedad del conocimiento*. Barcelona: Octaedro.
- HARGREAVES, A.; FULLAN, M. (1998). *What's worth fighting for in education?* Londres: Open University Press.
- HARGREAVES, D. H. (1995). "School culture, school effectiveness and school improvement". *School effectiveness and school improvement*. Vol. 6(1), pàg. 23-46.
- HARRISON, C.; COMBER, C.; FISCHER, T.; HAW, K.; LEWIN, C.; LUNZER, E.; McFARLANE, A.; MAVERS, D.; SCRIMSHAW, P.; SOMEKH, B.; WATLING, R. (2002). *ImpaCT2. The impact of information and communication technologies on pupil learning and attainment*. ICT in Schools (Research and Evaluation Series, 7). Coventry: British Educational Communications and Technology Agency. [Data de consulta: 1 de març de 2006].
<http://www.becta.org.uk/page_documents/research/ImpaCT2_strand1_report.pdf>
- HATIVA, N.; LESGOLD, A. (1996). "Situational effects in classroom technology implementations: Unfulfilled expectations and unexpected outcomes". A: S. T. KERR (ed.). *Technology and the future of schooling: Ninety-fifth yearbook of the National Society for the Study of Education*, part 2. Chicago: University of Chicago Press. Pàg. 131- 171.
- HAYTHORNTHWAITE, C.; WELLMAN, B. (2002). "The internet in everyday life: an introduction". A: B. Wellman; C. Haythornwaite (ed.). *The internet in everyday life*. Oxford: Blackwell. Pàg. 3-41.
- HEATH, S. B. (1983). *Ways with words. Language, life, and work, in communities and classrooms*. Cambridge: Cambridge University Press.
- HERNÁNDEZ-RAMOS, P. (2005). "If Not Here, Where? Understanding Teachers' Use of Technology In Silicon Valley Schools". *Journal of Research on Technology in Education*. Vol. 38, núm. 1, pàg. 39-64.
- HOLLOWAY, S. L.; VALENTINE, G. (2003). *Cyberkids. Children in the information age*. Londres: Routledge Falmer.

- HOPKINS, D. (1996). "Towards a theory for school improvement". A: J. GRAY; D. REYNOLDS; C. FITZ-GIBBON; D. JESSON. *Merging traditions: The future of research on school effectiveness and school improvement*. Londres: Cassell.
- HOPKINS, D. (2001). *School improvement for real*. Londres. Routledge Falmer Press.
- HOPKINS, D.; AINSCOW, M.; WEST, M. (1994). *School improvement in an era of change*. Londres: Casell.
- HOLLOWAY, S. L.; VALENTINE, G. (2003). *Cyberkids. Children in the information age*. Londres: Routledge Falmer.
- HOSMER, D. W.; LEMESHOW, S. (2000). *Applied logistic regression*. Nova York: John Wiley & Sons. 2a. edició.
- INSTITUTO VALENCIANO DE EDUCACIÓN Y CALIDAD DE VIDA (2001). *Un primer diagnóstico del uso de Internet en los centros escolares de la Comunidad Valenciana. Procesos de formación y efectos sobre la calidad de la educación*. [Data de consulta: octubre de 2003].
<http://www.cult.gva.es/ivece/ivece/5_publicaciones/cd/doc4.html>
- JACCARD, J.; WAN, C. K. (1996). *LISREL approaches to interaction effects in multiple regression*. Thousand Oaks (CA): Sage Publications.
- JACKSON, S.; SCOTT, S. (1999). "Risk anxiety and the social construction of childhood". A: D. LUPTON (ed.). *Risk and Socio-Cultural Theory: New Directions and Perspectives*. Cambridge: Cambridge University Press.
- JAMES, A.; JENKS, C.; PROUT, A. (1998). *Theorizing Childhood*. Cambridge: Polity Press.
- JAMES, A.; PROUT, A. (1997). *Constructing and reconstructing childhood. Contemporary in the sociological study of childhood*. Londres: Falmer Press. 2a. edició.
- JENKS, C. (1996). *Childhood*. Londres: Roudledge.
- JOHN-STEINER, V.; PANOFSKY, C. P.; SMITH, L. W. (1994). *Sociocultural approaches to language and literacy. An interaccionist perspective*. Cambridge: Cambridge University Press.
- JOHNSON, D. W.; JOHNSON, R. T. (2004). "Cooperation and the use of technology". A: D. H. JONASSEN (ed.). *Handbook of research on educational communications and technology*. Pàg. 785-811.
- JONASSEN, D. H. (1999). *Computers as mindtools for schools: engaging critical thinking*. Englewood Cliffs (NJ): Prentice Hall. 2a. edició.
- JONASSEN, D. H.; PECK, K.; WILSON, B. (1999). *Learning With Technology: a constructivist perspective*. Upper Saddle River (NJ): Prentice Hall.

- JUDGE, S.; PUCKETT, K.; CABUK, B. (2004). "Digital equity: New findings from the Early Childhood Longitudinal Study". *Journal of Research on Technology in Education*. Vol. 36(4), pàg. 383-396.
- JUDSON, E. (2006). "How teachers integrate technology and their beliefs about learning. Is there a connection?" *Journal of Technology and Teacher Education*. Vol. 14(3), pàg. 581-597.
- KATZ, E. (1959). "Mass communication research and the study of popular culture: An editorial note on a possible future for this journal". *Studies in Public Communication*. Núm. 2, pàg. 1-6.
- KATZ, J. E.; RICE, R. E. (2002). "Access and digital divide". A: J. E. Katz; R. E. Rice (ed.). *Social consequences of internet use. Access, involvement, and interaction*. Cambridge (MA): The MIT Press. Pàg. 35-65.
- KENNEWELL, S.; PARKINSON, J.; TANNER, H. (2000). *Developing the ICT Capable School*. Londres: Roudlege.
- KENT, N.; FACER, K. (2004). "Different worlds? A comparison of young people's home and school ICT use". *Journal of Computer Assisted Learning*. Vol. 20, pàg. 440-455.
- KERR, S. T. (1991). "Lever and Fulcrum: Educational Technology in Teachers' Thought and Practice". *Teachers College Record*. Vol. 93, núm. 1, pàg. 114.
- KERR, S. T. (2005). "Why we all want it to work: towards a culturally based model for technology and educational change". *British Journal of Educational Technology*. Vol. 36, núm. 6.
- KERREY, B. (2000). *The Power of the Internet for Learning: Moving from Promise to Practice*. Report of the Web-Based Education Commission to the President and the Congress of the United States. Washington DC.
- KOSS, F. A. (2001). "Children falling into the digital divide". *Journal of International Affairs*. Vol. 55(1), pàg. 75-90.
- KOZMA, R. B. (2003). "Technology and Classroom Practices: An International Study". *Journal of Research on Technology in Education*. Vol. 36, núm. 1, pàg. 1-14.
- LAMPERES, B. (2005). *Making change happen: shared vision, no limits*. Lanham (MD): Scarecrow Education.
- LARSEN, L.; HARLAN, S. L.; BOLIN, B.; HACKETT, E. J.; HOPE, D.; KIRBY, A.; NELSON, A.; REX, T. R.; WOLF, S. (2004). "Bonding and bridging. Understanding the relationship between social capital and civil action". *Journal of Planning Education and Research*. Vol. 24, pàg. 64-77.
- LAVAL, C. (2004). *La escuela no es una empresa. El ataque neoliberal a la enseñanza pública*. Barcelona: Paidós.

- LEITHWOOD, K.; JANTZI, D.; STEINBACH, R. (2002). "Schools leadership and the New Right". A: K. LEITHWOOD; P. HALLINGER; G. FURMAN; P. GONN; J. MACBEATH; B. MULFORD; K. RILEY (ed.). *Second international handbook of educational leadership and administration*. Norwell (MA): Kluwer. Pàg. 849-880.
- LENHART, A.; MADDEN, M.; HITLIN, P. (2005). Teens and technology. Youth are leading the transition to a fully wired and mobile nation. Washington, DC: Pew Internet & American Life Project.
- <http://www.pewinternet.org/pdfs/PIP_Teens_Tech_July2005web.pdf>
- LENTZ, R. G. (2000). "The e-volution of the digital divide in the US: A mayhem of competing metrics". *Info*. Vol. 2(4), pàg. 355-377.
- LEVIN, D.; ARAFEH, S.; LENHART, A.; RAINIE, L. (2002). The digital disconnect: The widening gap between internet-savvy students and their schools. Washington, DC: Pew Internet & American Life Project.
- <http://www.pewinternet.org/pdfs/PIP_Schools_Internet_Report.pdf>
- LÉVY, P. (1998). *Cibercultura. El segon diluvi?* Barcelona: Proa.
- LIEBETRAU, A. M. (1983). *Measures of association*. Beverly Hills: Sage Publications.
- LIEVROUW, L. A. (2000). "The information environment and universal service". *The information Society*. Vol. 16, pàg. 155-159.
- LIEVROUW, L. A.; FARB, S. E. (2002). "Information and equity". *Annual Review of Information Science and Technology*. Vol. 37(1), pàg. 499-540.
- LIVINGSTONE, S. (2002). *Children's use of the internet: a review of the research literature*.
- <<http://www.lse.ac.uk/collections/media@lse/>>
- LIVINGSTONE, S. (2003). "Children's use of the internet: reflections on the emerging research agenda". *New media & Society*. Vol. 5(2), pàg. 147-166.
- LIVINGSTONE, S.; BOBER, M. (2004). "Taking up online opportunities? Children's uses of the internet for education, communication and participation". *E-Learning*. Vol. 1, núm. 3, pàg. 395-419.
- LIVINGSTONE, S.; BOBER, M.; HELSPER, E. (2005). Inequalities and the digital divide in children and young people's internet use. Findings from the UK Children Go Online project.
- <<http://www.children-go-online.net/>>
- LONG, J. SCOTT (1997). *Regression models for categorical and limited dependent variables*. Thousand Oaks (CA): Sage Publications.
- MADEN, M. (2001). "Further lessons in succes". A: M. MADEM (ed.). *Succes against the odds: Five years on. Revisting effective schools in disadvantaged areas*. Londres: Routledge Falmer. Pàg. 307-339.

- MADDEN, A.; FORD, N.; MILLER, D.; LÉVY, P. (2005). "Using the Internet in teaching: the views of practitioners (A survey of the views of secondary school teachers in Sheffield, UK)". *British Journal of Educational Technology*. Vol. 36, núm. 2, pàg. 255-280.
- MARCHESI, A. (2000). *Controversias en la educación española*. Madrid: Alianza.
- MARCHESI, A.; MARTÍN, E. (1998). *Calidad de la enseñanza en tiempos de cambio*. Madrid: Alianza.
- MARTÍNEZ, M.; BUJONS, C.; FLECK, M.; PRATS, E. (2001). *Un lugar llamado escuela. En la sociedad de la información y de la diversidad*. Barcelona: Ariel.
- MEDIAPPRO (2006). *A European research project: The appropriation of the new media by youth*. Final report with the support of the European Commission / Safer Internet Action plan. <<http://www.mediapro.org/publications/finalreport.pdf>>
- MENESES, J.; MOMINÓ, J. M.; MUÑOZ-ROJAS, O. (2005). "La escuela eficaz en la Sociedad Red: el uso de internet y la generación de Capital Social en la relación de la Escuela con la Comunidad y el Territorio". *Revista Electrónica Iberoamericana sobre Calidad, Eficacia y Cambio en Educación*. Vol. 3(1), pàg. 698-711.
- MENESES, J.; MOMINÓ, J. M. (en premsa). *La generación de capital social en el sistema educativo no universitario: un análisis del desarrollo comunitario de las escuelas de Cataluña*.
- MILLER, R. G. (1981). *Simultaneous statistical inference*. Nova York: McGraw-Hill. 2a. edició.
- MINISTERIO DE EDUCACIÓN, CULTURA Y DEPORTE. Encuesta piloto de la Sociedad de la Información y la Comunicación en los centros educativos (2000-01). [Data de consulta: juliol de 2003]. <<http://wwwn.mec.es/mecd/jsp/plantilla.jsp?id=36&area=estadisticas>>
- MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y CIENCIA. *Encuesta piloto de la Sociedad de la Información y la Comunicación en los centros educativos*. [Data de consulta: desembre de 2006]. <<http://www.mec.es/estadistica/Files/Sinfo.pfd>>
- MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y CIENCIA. *Sistema estatal de indicadores de educación 2006. Instituto de Evaluación*. [Data de consulta: març de 2007]. <<http://www.institutodeevaluacion.mec.es/>>
- MINISTRY OF EDUCATION (1999). *Education, Training and Research in the Information Society: A National Strategy for 2000- 2004*. Finlàndia. [Data de consulta : setembre de 2002]. <<http://www.minedu.fi/julkaisut/information/englishU/index.html>>
- MINISTRY OF EDUCATION, CULTURE AND SCIENCE (2000). "ICT in education in the Netherlands". *ICT Monitor*. [Data de consulta: juny de 2002]. <<http://www.ictmonitor.nl/english/index.html>>
- MONEREO, C. (2005). *Internet i competencies bàsiques*. Barcelona: Graó.
- MORIN, E. (2001). *La tête bien faite: repenser la réforme, réformer la pensée*. París: Seuil.

- MULFORD, B. (2002). "The global challenge: A matter of balance". *Educational Management and Administration*. Vol. 30(2), pàg. 123-138. També en línia a:
<<http://www.cdesign.com.au/acea2000/pages/con03.htm>>
- MUMTAZ, S. (2000). "Factors Affecting Teachers' Use of Information and Communications Technology: a review of the literature". *Journal of Information Technology for Teacher Education*. Vol. 9, núm. 3.
- NATIONAL TELECOMMUNICATIONS AND INFORMATION ADMINISTRATION (1995). *Falling through the net: A survey of the "have nots" in rural and urban America*.
<<http://www.ntia.doc.gov/ntiahome/fallingthru.html>>
- NIEDERHAUSER, D. S.; STODDART, T. (2001). "Teachers' instructional perspectives and use of educational software". *Teaching and Teacher Education*. Vol. 17(1), pàg. 15-31.
- NISBET, R. (1969). *The quest for community*. Nova York: Oxford University Press.
- NORRIS, P. (2001). *Digital divide. Civic engagement, information poverty, and the internet worldwide*. Cambridge: Cambridge University Press.
- NTIA (1998). *Falling through the net II: New data on the digital divide*.
<<http://www.ntia.doc.gov/ntiahome/net2/falling.html>>
- OCDE (2000). *Knowledge management in the learning society. Education and Skills*. París: OCDE.
- OCDE (2001a). *Cyberformation. Les enjeux du partenariat. Enseignement et compétences*. París: OCDE.
- OCDE (2001b). *Learning to change: ICT in schools. Schooling for tomorrow*. París: OCDE.
- OCDE (2001c). *The wellbeing of nations. The role of human and social capital*. París: Center for Educational Research and Innovation.
- OCDE (2004). *Learning for Tomorrow's World. First Results from PISA 2003*. París: Center for Educational Research and Innovation.
- OCDE, Programme for International Student Assessment (2006). *Are Students Ready for a Technology-Rich World?. What PISA Studies Tell Us*. (Document encara no publicat)
- ORRIOLS, P.; ROLDÁN, E.; OLIART, J. (2004). "Los servicios y actividades complementarias en la educación pública. Una aproximación empírica al papel de las asociaciones de madres y padres de alumnos en Cataluña". *Índice, Revista de Estadística y Sociedad*. Vol. 8, pàg. 18-19.
- PAPERT, S. (1993). *The children's machine: rethinking school in the age of the computer*. Nova York, Basic Books, Inc.
- PEA, R (1996). "Seeing what we build together: Distributed multimedia learning environments for transformative communications". A: T. KOSCHMANN (ed.). *CSCL Theory and practice of an emerging paradigm*. Mahwah (NJ): Lawrence Erlbaum. Pàg. 171-186.

- PEIRATS, J.; SALES, C. (2004). "Políticas institucionales y trabajo colaborativo entre docentes: el ejemplo de la zona clic". *Revista Iberoamericana de Educación*. Núm. 36, pàg. 113-127.
- PELGRUM, W. J. (2001). "Obstacles to the integration of ICT in education: results from a worldwide education assessment". *Computers & Education*. Núm. 37, pàg. 163-178.
- PÉREZ, J. M. (2000). "Las escuelas y la enseñanza en la sociedad de la información". A: J. M. PÉREZ (ed.). *Comunicación y educación en la sociedad de la información*. Barcelona: Paidós Ibérica. Pàg. 37-57.
- PIERSON, M. E. (2001). "Technology integration practice as a function of pedagogical expertise". *Journal of Research on Computing in Education*. Vol. 33(4), pàg. 413-430.
- PISAPIA, J. (1994). *Teaching with technology: roles and styles*. [Resum de recerca núm. 5]. Metropolitan Educational Research Consortium. Virginia Commonwealth University. [Data de consulta: 1 de març de 2006]
<<http://www.soe.vcu.edu/merc/briefs/brief5.htm>>
- PORTES, A. (1998). "Social capital: its origins and applications in modern sociology". *Annual Review of Sociology*. Núm. 24, 1-24.
- PROUT, A. (2005). *The future of childhood. Towards the interdisciplinary study of children*. Londres: Routledge Falmer.
- PULLIAM, L. A. (1991). "Modern Philosophy of education". A: L. A. PULLIAM (ed.). *History of education in America*. Nova York: Macmillan Publishing. 5a. edició, pàg. 161-192.
- PURKEY, S.; SMITH, M. (1983). "Effective schools: a review". *Elementary School Journal*. Vol. 83(4), pàg. 426-452.
- PUTNAM, R. D. (1996). "The strange disappearance of civic America". *American Prospect*. Vol. 7, núm. 24. [Data de consulta: 1/11/05]
<http://www.prospect.org/cs/articles?article=the_strange_disappearance_of_civic_america>
- PUTNAM, R. D. (2002). *Solo en la bolera. Colapso y resurgimiento de la comunidad norteamericana*. Barcelona: Galaxia Gutenberg.
- PUTNAM, R. D. (2003). *El declive del capital social. Un estudio internacional sobre las sociedades y el sentido comunitario*. Barcelona: Galaxia Gutenberg.
- QVORTRUP, J. (2005). *Studies in modern Childhood: Society, agency, culture*. Basingstoke: Palgrave MacMillan.
- RAMBOLL MANAGEMENT (2006). *E-learning Nordic 2006. Impact of ICT in Education*. [Data de consulta: març de 2007].
<<http://www.ramboll-management.com/eng/sites/pubarr/archive/elearningnordic20061.htm>>

- REYNOLDS, D.; TREHARNE, D.; TRIPP, H. (2003). "ICT – The hopes and the reality". *British Journal of Educational Technology*. Vol 34, núm. 2, pàg. 151-167.
- RIEL, M.; BECKER, H. (2000). "The beliefs, Practices, and Computer Use of Teachers Leaders". A: American Educational Research Association (26 abril 2000: New Orleáns) [comunicació en línia]. [Data de consulta: desembre de 2006].
<<http://www.crito.uci.edu/tlc/findings/aera/>>
- RINGSTAFF, C.; YOCAM, K.; MARSH, J. (1996). *Integrating Technology into Classroom Instruction: An Assessment of the Impact of the ACOT Teacher Development Center Project*. ACOT Report #22. [Data de consulta: juliol de 2006].
<<http://164.83.2.51/ACOT.html>>
- RM (2000). *RM Survey of Internet Use in UK Primary Schools*. [Data de consulta: octubre de 2003].
<http://www.rm.com/_RMVirtual/Media/Downloads/primintsurvey2000.pdf?SrcURL=/pdfdocs/reports/primintsurvey2000.pdf>
- ROBISON, L. J.; FLORA, J. L. (2003). "The social capital paradigm: bridging across disciplines". *American Journal of Agricultural Economics*. Vol. 85(5), pàg. 1187-1193.
- ROWAN, B.; BOSSERT, S. T.; DWYER, D. C. (1983). "Research on effective schools: A cautionary note". *Educational Researcher*. Vol. 12 (4), pàg. 24-31.
- SALOMON, G.; ALMOG, T. (1998). "Educational Psychology and Technology: A Matter of Reciprocal Relations". *Teachers College Record*. Vol. 100, núm. 1, pàg. 222-241.
- SAMONS, P.; HILLMAN, J.; MORTIMORE, P. (1995). *Key characteristics of effective schools: A review of school effectiveness research*. Londres: Crown.
- SAMPSON, R. J. (1988). "Local friendship ties and community attachment in mass society: a multilevel systemic model". *American Sociological Review*. Vol. 53, pàg. 766-779.
- SAMPSON, R. J.; RAUDENBUSH, S.; EARLS, F. (1997). "Neighborhoods and violent crime: a multilevel study of collective efficacy". *Science*. Vol. 277, pàg. 918-924.
- SANDHOLTZ, J. H.; RINGSTAFF, C.; DWYER, D. C. (1997). *Teaching with Technology: Creating Student-centered Classrooms*. Nova York: Teachers College Press.
- SCARDAMALIA, M.; BEREITNER, C. (1996). "Computer support for knowledge building communities". A: T. KOSCHMANN (ed.). *CSCL: Theory and practice of an emerging paradigm*. Mahwah (NJ): Lawrence Erlbaum Associates. Pàg. 249-268.
- SCARDAMALIA, M.; BEREITER, C.; LAMON, M. (1994). The CSILE project: trying to bring the classroom into world 3. A: K. MCGILLY (ed.). *Classroom lessons: integrating cognitive theory and classroom practice*. Cambridge (MA): The MIT Press. Pàg. 201-228.
- SECRETARIA DE TELECOMUNICACIONS I SOCIETAT DE LA INFORMACIÓ DEL DURSÍ. GENERALITAT DE CATALUNYA I LOCALRET (2003). *Reflexió sobre el Model Català a la*

Societat de la Informació. Les TIC al servei del desenvolupament econòmic i del benestar social.

- SELWYN, N. (2003). "Doing IT for the kids': re-examining children, computers and the 'information society'". *Media, Culture & Society*. Vol. 25, pàg. 351-378.
- SEN, A. K. (1992). *Inequality reexamined*. Nova York: Russell Sage Foundation.
- SENNETT, R. (2001). *Vida urbana e identitat personal*. Barcelona: Ediciones Península.
- SHASHAANI, L. (1997). "Gender differences in computer attitudes and use among college students". *Journal of educational Computer Research*. Vol.16(1), pàg. 37-51
- SIGALÉS, C.; MOMINÓ, J. M.; FORNIELES, A.; ESPASA, A.; GUASCH, T. (2004). "L'escola a la Societat Xarxa. Internet a l'Àmbit Educatiu no Universitari". A: *Projecte Internet Catalunya (PIC)* [informe de recerca en línia]. Barcelona: UOC.
<<http://www.uoc.edu/in3/pic/cat/pic3.html>>
- SMEETS, E. (2004): "Does ICT contribute to powerful learning environments in primary education?" *Computers and Education*. Vol. 44, pàg. 343-355.
- SMEETS, E.; MOOIJ, T. (2001). "Pupil-centred learning, ICT, and teacher behaviour: observations in educational practice". *British Journal of Educational Technology*. Vol. 32(4), pàg. 403-418.
- STATISTICS FINLAND (2001). *Use of Computers by School Pupils*. [Data de consulta: setembre de 2003].
<http://tilastokeskus.fi/tk/yr/tietoyhteiskunta/koulu_en.html>
- SUBIRATS, J. (2002). *Gobierno local y educación. La importancia del territorio y la comunidad en el papel de la escuela*. Barcelona: Ariel Social.
- SUSMAN, E. B. (1998). "Co-operative learning: a review of factors that increase the effectiveness of computer-based instruction". *Journal of Educational Computing Research*. Vol. 18(4), pàg. 303-322.
- THRIFT, N. (1996). "New urban eras and old technological fears: reconfiguring the goodwill of electronic things". *Urban Studies*. Vol. 33, pàg. 1463-93.
- TIANA, A.; MATEO, J.; MESTRES, J.; SÁEZ, M. J. (1997). *Avaluació de Programes Centres i Professors*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya.
- TICHENOR, P. J.; DONOHUE, G. A.; OLIEN, C. N. (1970). "Mass media flow and differential growth in knowledge". *The Public Opinion Quarterly*. Vol. 34(2), pàg. 159-170.
- TIFFIN, J.; RAGASINGHAM, L. (1997). *En busca de la clase virtual: la educación en la sociedad de la información*. Barcelona: Paidós Ibérica.
- TOMARKEN, A. J.; SERLIN, R. C. (1986). "Comparison of ANOVA alternatives under variance heterogeneity and specific noncentrality structures". *Psychological Bulletin*. Vol. 99, pàg. 90-99.

- TÖNNIES, F. (1977). *Comunidad y sociedad*. Buenos Aires: Losada.
- TOOTHAKER, L. (1991). *Multiple comparisons for researchers*. Newbury Park (CA): Sage.
- TOTTER A. [et al.] (2006). "ICT and Schools: Identification of Factors Influencing the use of new Media in Vocational Training Schools". *The Electronic Journal of e-Learning*. Vol. 4, núm. 1, pàg. 95-102. Es pot consultar a:
<www.ejel.org>
- TWINING, P. (2002). "Conceptualising Computer Use in Education: introducing the Computer Practice Framework (CPF)". *British Educational Research Journal*. Vol. 28, núm. 1.
- UCLA, CENTER FOR COMMUNICATION POLICY (2000). *The UCLA Internet Report: Surveying the Digital Future*.
<<http://www.digitalcenter.org/pdf/InternetReportYearOne.pdf>>
- UNIÓ EUROPEA (2003). Decisió núm. 2318/2003/CE del Parlament Europeu y del Consejo. *Diari Oficial de la Unió Europea* (5 de desembre 2003), pàg. 345/9.
<http://europa.eu.int/eur-lex/pri/es/oj/dat/2003/l_345/l_34520031231es00090016.pdf>
- VALENTINE, G.; HOLLOWAY, S. L.; BINGHAM, N. (2002). "The digital generation? Children, ICT and the everyday nature of social exclusion". *Antipode*. Vol. 34(2), pàg. 296-315.
- VAN BRAAK, J.; TONDEUR, J.; VALCKE, M. (2004). "Explaining different types of computer use among primary school teachers". *European Journal of Psychology of Education*. Vol. XIX, núm. 4, pàg. 407-422.
- VAN DIJK, J.; HACKER, K. (2003). "The digital divide as a complex and dynamic phenomenon". *The Information Society*. Vol. 19, pàg. 315-326.
- VEEN, W. (1993). "The Role of Beliefs in the Use of INformation Technology: implications for teacher education, or teaching the right thing at the right time". *Journal of Information Technology for Teacher Education*. Vol. 2, núm. 2.
- VENEZKY, R. L.; DAVIS, C. (2002). *Quo vademus? The transformations of schooling in a networked world*. [Data de consulta: juliol de 2002].
<<http://www.oecd.org/dataoecd/48/20/2073054.pdf>>
- VILASECA, J.; TORRENT, J. [et al.] (2003). *Les TIC i les transformacions de l'empresa catalana. Informe de recerca II*. Barcelona: UOC. [Data de consulta: 1/7/05]
<http://www.uoc.edu/in3/pic/cat/pdf/PIC_empresa_0.pdf>
- VISWANATH, K.; FINNEGAN J. R. (1996). "The knowledge gap hypothesis: Twenty five years later". A: B. BURLESON (ed.). *Communication Yearbook 19*. Thousand Oaks: Sage Publications. Pàg. 187-227.
- WALLACE, R. M. (2004). "A Framework for Understanding Teaching with Internet". *American Educational Research Journal*. Vol. 41, núm. 2, pàg. 447-488.
- WARD, E. C. (1913). *The Social Center*. Nova York: Appleton.

- WARREN, M. R.; THOMPSON, J. P.; SAEGERT, S. (2001). "The role of social capital in combating poverty". A: S. SAEGERT; J. P. THOMPSON; M. R. WARREN (ed.). *Social capital and poor communities*. Nova York: Russel Sage Foundation. Pàg. 1-28.
- WARTELLA, E. A.; JENNINGS, N. (2000). "Children and computers: new technology – old concerns". *The Future of Children*. Vol. 10(2), pàg. 31-43.
- WASSERMAN, E.; MILLGRAM, Y. (2005). "Changes in the Approaches of Teachers Following Computerization of Schools". *Journal of Educational Computing Research*. Vol. 32(3), pàg. 241-264.
- WELLMAN, B. (1979). "The community question: the intimate networks of East Yorkers". *American Journal of Sociology*. Vol. 84(5), pàg. 1201-1231.
- WELLMAN, B. (2001a). "Computer networks as social networks". *Science*. Vol. 293(5537), pàg. 2031-2034.
- WELLMAN, B. (2001b). "Physical place and cyberplace: the rise of personalized networking". *International Journal of Urban and Regional Research*. Vol. 25(2), pàg. 227-52.
- WELLS, G. (1981). *Learning through interaction: The study of language development*. Cambridge: University of Cambridge.
- WILLIAMS, D.; COLES, L.; WILSON, K.; RICHARDSON, A.; TUSON, J.; (2000). "Teachers and ICT current use and future needs". *British Journal of Educational Technology*. Vol. 31, núm. 4, pàg. 307-320.
- WILLMS, J. D. (2003). *Student engagement at school. A sense of belonging and participation. Results from PISA 2000*. [Data de consulta: 01/07/05]
<<http://www.pisa.oecd.org/dataoecd/42/35/33689437.pdf>>
- WIRTH, L. (1938). "Urbanism as a way of life". *American Journal of Sociology*. Vol. 44, pàg. 3-24.
- WOOLCOCK, M. (2001). "The place of social capital in understanding social and economic outcomes". *ISUMA: Canadian Journal of Policy Research*, 2(1). [Data de consulta: 01/07/05]
<http://www.isuma.net/v02n01/woolcock/woolcock_e.pdf>
- WOOLCOCK, M. (2003). "Social capital". A: K. Christensen; D. Levinson (ed.). *Encyclopedia of community. From the village to the virtual world*. Thousand Oaks: Sage Publications. Vol. 3, pàg. 1258-1262.
- WOOLCOCK, M.; NARAYAN, D. (2000). "Social capital: implications for development theory, research and policy". *The World Bank Research Observer*. Vol. 15(2), pàg. 225-249.
- ZHAO, Y.; CZIKO, G. A. (2001). "Teacher adoption of technology: a perceptual control theory perspective". *Journal of Technology and Teacher Education*. Vol. 9(1), pàg. 5-30.

ZHAO, Y.; FRANK, K. A.. (2003). "Factors Affecting Technology Uses in Schools: An Ecological Perspective". *American Educational Research Journal*. Vol. 40, núm. 4, pàg. 807-841.

ZHAO, Y.; PUGH, K.; SHELDON, S.; BYERS, J. (2002). "Conditions for Classroom Technology Innovations". *Teachers College Record*. Vol. 104, núm. 3, pàg. 482-515.

Bibliografia específica del capítol 2

- AMBROJO, J. C.; MARÍN, R. (1999). "El vídeo bajo demanda dará clases en la educación catalana". *Computerworld*. Núm. 792, any XIX, 19-25 març.
- ARANDA, J.; RUIZ, F. (1991). "EXAO: l'ordinador al laboratori". *Revista de Física*. Núm. 1, setembre de 1991. Barcelona: Societat Catalana de Física. ISSN: 1131-5326.
- BENEDITO, V. (1986). "Pla d'introducció de la informàtica a l'escola: el llenguatge LOGO". *Monogràfic-1*. Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament.
- BERTRAN, M. [et al.] (1985). "La Informatització de l'ensenyament professional a Catalunya: un model integrat". *Novàtica*. Vol. XI, núm. 61.
- CANET, J. (1994). "Document Database Technology in Education in Catalunya". A: W. Veen, B. Collis, P. de Vries, F. Vogelzang. (ed.). *Telematics in Education: The European Case*. De Lier (Països Baixos): Academic Book Centre.
- CASANOVES, J.; CONESA, P.; GARRIGOSA, D.; KIRCHNER, X. (1985). "Informàtica a l'escola: plantejament d'una experiència". *Novàtica*. Vol. XI, núm. 61.
- CASTELLS, J. (1988). "La Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya". *Crònica d'Ensenyament*. Núm. 10. Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament.
- CASTELLS, J. [et al.] (1992). "Telematic Services in Catalan Schools: Working Environment and Achievements". A: R. M. AIKEN (ed.). *Education and Society. Information Processing 92 Volume II, IFIP Transactions A-13*. Amsterdam: North-Holland.
- CASTELLS, J.; ARTES, M.; JAÉN, J. A. (1980). "La enseñanza asistida por ordenador en España". *Novàtica*. Setembre-octubre.
- CASTELLS, J.; GARCÍA, A. M.; FERNÁNDEZ, J. M. (1984). "Instrumentos de trabajo y metodología de desarrollo de materiales para enseñanza asistida por ordenador (EAO)". *Novàtica*. Núm. 60, vol. 10.
- CASTELLS, J.; ORGUÉ, J.; RUIZ, F. (1995). "Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya". *Crònica d'Ensenyament*. Núm. 76-77, maig-juny de 1995. Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, Barcelona. ISSN: 0214-0817.
- CONSELL ESCOLAR DE CATALUNYA (1990). "La importància del tractament de la informació. Quatre reptes per a la nostra escola". Generalitat de Catalunya, Consell Escolar de Catalunya.
- CONSELL SUPERIOR D'AVALUACIÓ DEL SISTEMA EDUCATIU (gener de 2004). *Sistema d'Indicadors d'Ensenyament de Catalunya*. Núm. 8. Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament.
- CONSELL SUPERIOR D'AVALUACIÓ DEL SISTEMA EDUCATIU (octubre de 2005). *Sistema d'Indicadors d'Ensenyament de Catalunya*. Núm. 9. Generalitat de Catalunya, Departament d'Educació.

- CONSELL SUPERIOR D'AVUACIÓ DEL SISTEMA EDUCATIU (gener de 2006). *L'avaluació de l'educació primària 2003*. Informes d'Avaluació. Núm. 9. Generalitat de Catalunya, Departament d'Educació.
- CONSELL SUPERIOR D'AVUACIÓ DEL SISTEMA EDUCATIU (desembre de 2006a). "Marc conceptual de l'avaluació de l'educació secundària obligatòria 2006". *Documents*. Núm. 7. Generalitat de Catalunya, Departament d'Educació.
- CONSELL SUPERIOR D'AVUACIÓ DEL SISTEMA EDUCATIU (desembre de 2006b). *Sistema d'Indicadors d'Educació de Catalunya*. Núm. 10. Generalitat de Catalunya, Departament d'Educació.
- CONSELL SUPERIOR D'AVUACIÓ DEL SISTEMA EDUCATIU (març de 2007). *Informe per a la millora dels resultats del sistema educatiu a Catalunya*. Generalitat de Catalunya, Departament d'Educació.
- DEDE, C. (2002). "Vignettes about the Future of Learning Technologies". A: *Visions 2020: Transforming Education and Training Through Advanced Technologies*. Washington, DC: U.S. Department of Commerce.
- DEPARTAMENT D'EDUCACIÓ (juliol de 2005). *Estadística de la societat de la informació en els centres educatius (curs 2004-05)*. Generalitat de Catalunya, Departament d'Educació.
- DEPARTAMENT D'EDUCACIÓ (gener de 2006). *L'avaluació de l'educació primària 2003*. Informes d'Avaluació 9. Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu.
- DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT (octubre de 1991). *Butlletí de disposicions i actes administratius*. Núm. 399, any IX.
- DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT (1992). "Estudi de la incidència de la informàtica educativa en els centres públics d'ensenyament secundari (curs 1990/91)". Inspecció d'Ensenyament. Febrer de 1992. Document no publicat.
- DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT (juliol de 1996). *Memòria del Departament d'Ensenyament 1995*.
- DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT (octubre de 1999). "Segona fase del Projecte Argo: dotació de 1000 centres d'educació infantil i primària". *BIEC*. Núm. 25.
- DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT (2000). *Identificació de les competències bàsiques en l'ensenyament obligatori*. Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament. ISBN: 84-393-5188-7.
- DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT (febrer de 2000). *Educació 2000-2004*. Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament.
- DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT (juny de 2002). *Conferència Nacional d'Educació 2000-2002. Debat sobre el sistema educatiu català. Conclusions i propostes*. Generalitat de

Catalunya, Departament d'Ensenyament.

<http://www.gencat.net/educacio/csda/actuacions/conf_nac/docs/debat.pdf>

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT (novembre de 2003). *Estadística de la Societat de la Informació en els centres educatius (curs 2002-2003)*. Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament.

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT (gener de 2004). *COMPETIC. Competències bàsiques en les Tecnologies de la Informació i de la Comunicació* (CD-ROM). Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu.

DEPARTMENT FOR EDUCATION AND SKILLS (2006). *2020 Vision. Report of the Teaching and Learning in 2020 Review Group* (2006). Regne Unit: Department for Education and Skills.

ESCUÉ, J. (2002). *L'escola de la societat del coneixement i l'ús de les TIC*. [Treball de recerca en línia]. [Data de consulta: 30/10/06]

<<http://www.xtec.es/sgfp/llicencies/200102/resums/jescue.html>>

FARRÉ, R.; VÁZQUEZ, P. (febrer de 1986). "La informàtica educativa a França". *Monogràfic-1*. Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament.

FORNELL, R. (2003). "El portal edu365.com: una iniciativa innovadora en el món educatiu". *Llengua i ús: Revista tècnica de política lingüística*. Núm. 26. Pàg. 118-122.

GARCÍA, J.; MIRALLES, A.; ORGUÉ, J.; RUIZ, F. (1991). "Consideraciones sobre el uso de redes de area local en educación". *Infodidac – Revista de Informática y Didáctica*. Núm. 14-15, Madrid.

GARCÍA-RAMOS, L. A. (gener de 1985). "Enseñanza de la Informática en la Educación secundaria: crónicas catalanas". *Novática*. Núm. 60, vol. 10.

GARCÍA-RAMOS, L.; RUIZ, F. (1985). *Informática y educación. Panorama, aplicaciones y perspectivas*. Barcelona: Luis García-Ramos. ISBN: 84-398-4256-2.

GRUP DE RECERCA DE L'EPIB-FP2 (octubre de 1983). "Renovació pedagògica de la Formació Professional: L'experiència pilot d'informàtica bàsica (EPIB-FP2)". *Ciència*. Vol. 3, núm. 31, pàg. 48-53.

GURRUCHAGA L. [et al.] (1984). *Plan piloto para la introducción de la informática en la educación secundaria (B.U.P y F.P.)*. Diputación de Guipúzcoa.

MARQUÈS, P.; RUIZ, F. (2003). *Les TIC a l'ensenyament obligatori*. Actes en suport CD-ROM del "Congrés de Competències Bàsiques". Departament d'Ensenyament.

MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y CIENCIA (1982). *La informática en el Bachillerato*. Inspección de Bachillerato, Documentos de trabajo, vol. 13. Madrid. ISBN: 84-369-1032-X.

MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y CIENCIA (1991). *Las Tecnologías de la Información en la Educación*. Ministerio de Educación y Ciencia. ISBN: 84-369-2021-X.

- MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y CIENCIA (juliol de 1991). *Las Tecnologías de la Información en los currículos de los diferentes países de la C.E.* Ministerio de Educación y Ciencia.
- MORAGUES, J. M.; QUINTANA, J.; GARCIA, J. (1993). "La formació de professorat en tecnologia de la informació: l'experiència del Programa d'Informàtica Educativa del Departament d'Ensenyament". A: *Actes del Congrés Internacional de Mitjans Educatius CIME/ICEM* (novembre de 1993: Barcelona). Fundació Serveis de Cultura Popular.
- NOGUERA, E. (novembre de 2003). *Educació moral i en valors mitjançant projectes telemàtics*. Tesi doctoral. Universitat de Barcelona, Departament de Teoria i Història de l'Educació.
- OCDE (1991). *Proyecto Atenea. Informe de Evaluación*. Madrid: Ministerio de Educación y Ciencia.
- OCDE (2006). *Personalising Education*. Centre for Educational Research and Innovation. (Schooling for Tomorrow series).
- PLA, M. DEL M.; CAMÓS, T. (octubre-novembre de 1984). "La unitat mòbil d'EAO a les escoles de Can Ruti de Badalona". *Butlletí dels mestres*. Núm. 190. Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament.
- PROGRAMA D'INFORMÀTICA EDUCATIVA DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT (febrer de 1987). "Programa d'Informàtica Educativa: bases d'actuació". *Butlletí dels mestres*. Núm. 213.
- PROGRAMA D'INFORMÀTICA EDUCATIVA DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT (setembre de 1989). "Cursos extensius d'informàtica educativa 89/90 per a professors d'ensenyament secundari". Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament.
- QUINTANA, J. (novembre de 1991). "Eines. Carpetes de software educatiu". *Crònica d'Ensenyament*. Núm. 40. Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament.
- RIBAS, J. I.; VIVANCOS, J. (setembre de 1992). "Vídeo interactiu i multimèdia: la intersecció amb la informàtica". *Butlletí dels mestres*. Núm. 232.
- RIBERA, N.; GARCÍA, J. (març de 1991). *Literary Analysis in the Telematic Classroom. How New Technologies can contribute to the Teaching of Language and Literature*. Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, Programa d'Informàtica Educativa.
- RIBERA, N.; GARCÍA, J. (abril de 1991). "Una experiència de comentari col·lectiu. Teledèbat *Tirant lo Blanc*". *Crònica d'Ensenyament*. Núm. 35. Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament.
- RIBERA, P. (octubre de 1983). "Algunes notes sobre informàtica i educació". *Ciència*. Vol. 3.
- RUIZ, F. (març de 1984). "Aspectes de l'elaboració de programes didàctics per ordinador: el projecte EIX". *Papers de Batxillerat*. Núm. 5, pàg. 75-81.

- RUIZ, F. (1986). "Confección de programas didácticos de matemáticas para BUP y COU". *Actas de las II Jornadas Nacionales sobre informática en la enseñanza*. Editorial Heraldo de Aragón.
- RUIZ, F. (febrer de 1986). "Informàtica i educació al Regne Unit: The Microelectronics Education Programme". *Monogràfic-1*. Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament.
- RUIZ, F. (1988). "Programa d'Informàtica Educativa: Formación de profesores". *Apuntes de Educación*. Núm. 29, abril-juny. Madrid: Anaya.
- RUIZ, F. (1992). "Educational telecommunications services: a case study on an integrated approach". A: R. M. AIKEN (ed.). *Education and Society. Information Processing 92 Volume II, IFIP Transactions A-13*. Amsterdam: North-Holland.
- RUIZ, F. (juliol de 1992). "Sinera: vers una informació sistemàtica sobre recursos educatius". *IME Informatiu*. Núm. 28, juliol 1992. Ajuntament de Barcelona.
- RUIZ, F. (juliol de 2000). "Internet in the Classroom and at Home: The Bridging Role of Publishers". *Proceedings of The Internet Global Summit INET2000*. Yokohama, Japó. ISBN: 1-891562-09-6 (CD-ROM).
- RUIZ, F.; VIDAL, F.; VIVANCOS, J. (1993). "On the Integration on Multimedia Applications in Education". A: D.C Johnson; B. Samways (ed.). *Informatics and Changes in Learning. Proceedings of the IFIP Open Conference 1993*. Amsterdam: North-Holland. ISBN: 0-444-81492-2
- RUIZ, F.; VIVANCOS, J.; BALDRICH, J. (1992). "XTEC: Online In-Service Teacher Training Project". A: S. Cerri; J. Whiting (ed.). *Learning Technology in the European Communities*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers. ISBN: 0-7923-1473-5
- RUIZ DE QUEROL, R. (2003). *La política del cable en Cataluña: una reflexión sobre la construcción local de la sociedad de la información*. Barcelona: UOC, IN3.
<<http://www.uoc.edu/in3/dt/20086/index.html>>
- SALA, M. (novembre de 1992). "La tauleta a preescolar". *Inèdita*. Núm. 1.
- SIMÓN, C. [et al.] (1991). "Telematic Support for In-Service Teacher Training". *Collaborative Learning Through Computer Conferencing – The Najaden Papers*. Berlín: Springer-Verlag.
- SITES M2 (2003). *Tecnología, innovació i canvi educatiu. Experiències innovadores a Catalunya*. Departament d'Ensenyament-IEA.
- VERGÉS, M. (març de 1992). "Developments in Information Technology and Media, and the Maintenance of Language and Culture in Small Linguistic Societies". *Educational Media International*. Vol. 29, núm. 1.
- VERGÉS, M. (maig de 1992). "El PIE. Entrevista con su director Martí Vergés". *Information World en Español*. Núm. 4. ISSN 0965-3821.

VERGÉS, M.; CASTELLS, J; RUIZ, F. (1994). "Experience in the Use of Telecommunications in Catalan Schools". A: W. Veen; B. Collis; P. de Vries; F. Vogelzang. (ed.). *Telematics in Education: The European Case*. De Lier (Països Baixos): Academic Book Centre. ISBN: 90-5478-028-2.

VIAPLANA, J.; BALDRIC, J.; CISNEROS, F. (setembre de 1984). "L'Ensenyament Assistit per Ordinador (EAO)". *Butlletí dels mestres*. Núm. 188. Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament.